

Elektromagnetische golven maken en breken ons

Het hoogste Haagse bouwwerk is een zendmast. Sinds september 2007 torent een 154,5 meter stalen vakwerkconstructie uit boven stadsdeel Escamp en Loosduinen. Het 132 meter hoge Strijkijzer aan het Rijswijkseplein lokte toen verhitte discussies uit in de media, maar over de brutale uitstraling van de zenderkerstboom nauwelijks een woord. Lokale en nationale overheid leken - en lijken nog steeds - doof voor de gezondheidsrisico's van de elektromagnetische straling afkomstig van zenders en draadloze apparatuur. Bewoners van Houtwijk zoeken nu gehoor op Europese golflengte.

Buurtbewoners vroegen zich af hoe een toren met zo'n impact kon verrijzen op het smalle bedrijventerrein Zichtenburg/Kerketuinen, vlakbij drie woonwijken, zonder dat zij dat wisten. Uit onderzoek bleek, dat een minimale gemeentelijke procedure aan verlening van de bouwvergunning voorafgegaan was. Van een tiental mazen in de wet was gebruikgemaakt om de aanvrager van dienst te zijn. Hoe kon de gemeentelijke overheid wegkomen met deze mate van onbehoorlijk bestuur? Het antwoord: doelbewust politiek beleid. Met het veilen van frequenties voor draadloze communicatie, waaraan het Rijk miljarden verdient, heeft de overheid zich verplicht mee te werken aan het soepel uitrollen van het digitale netwerk. Het past in het politieke plaatje: "De helft van alle Europese digitale distributienetwerken is in Nederland gevestigd", claimde staatssecretaris Frank Heemskerk (EZ) in december 2009 bij de aankondiging van een nieuwe veiling dit voorjaar van extra frequenties. "Nederland loopt in de wereld voorop met zijn ict-dienstverlening. Dit versterkt onze internationale positie en dat blijft nodig." Wat hij er niet bij vertelde is dat de Nederlandse norm voor veldsterkte (de eenheid waarin de hoeveelheid elektromagnetische straling in de leefomgeving wordt uitgedrukt) behoort tot de soepelste van Europa. En dat lijkt eerder in het belang van de Nederlandse overheid dan van haar burgers.

Milieu- versus bouwvergunning

In juni 2004 werd een milieuvergunning verleend. In juli 2004 volgde de bouwvergunning, zonder dat omwoners een reële kans hadden gekregen bezwaar te maken binnen de termijn van tervisielegging. Hoewel de toegestane bouwhoogte op het bedrijventerrein met 600% werd overschreden, werd geen artikel 19 procedure tot wijziging van het bestemmingsplan opgestart. Slechts enkele buurtbedrijven (waaronder de GGD en een politiebureau) kregen een gemeentelijke brief over 'een bouwinitiatief voor

een zendmast'. Wijkberaden werden, in vakantietijd, nog summierder geïnformeerd.

Dat pas in 2007 met de bouw is begonnen hangt samen met de overname van de aanvrager door KPN. De gemeente had de ongebruikte bouwvergunning kunnen intrekken, maar deed dit niet. Toen de eerste palen de grond in werden geheid, bleek de milieuvergunning langer dan drie jaar onbenut en daarmee verlopen te zijn. KPN vroeg halsoverkop een nieuwe aan voor digitale radio en televisie met drie keer het vermogen dat eerder was verleend.

Klaarwakkeren buurtbewoners tekenden massaal bezwaar aan. De gemeente vond het onnodig te reageren op hun verontwaardiging over de mast en de horizonvervuiling en stelde: "De bouwvergunning is onherroepelijk". Bezwaren tegen risico's van elektromagnetische (e.m.) straling werden als volgt afgedaan: "De Gezondheidsraad is de instantie die voor de Nederlandse overheid onderzoek doet naar de effecten van elektromagnetische straling op de gezondheid. In 2007 onderschrijft de Gezondheidsraad nog steeds haar in 1997 ingenomen standpunt, dat tot nu toe geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen gezondheidsproblemen en blootstelling aan elektromagnetische velden. Als gevolg van deze zienswijze moeten wij de vergunning verlenen", aldus Den Haag.

De buurt was wel wijzer, ondertussen. Alarmerende internetberichten over e.m.-straling uit alle hoeken van de wereld maakten duidelijk dat de snelheid waarmee digitale telecommunicatie zich ontwikkelt, in schril contrast staat met de traagheid waarmee de overheid haar normering aanpast. Het Wijkberaad Houtwijk tekende, samen met enkele actieve bewoners, beroep aan bij de Raad van State.

Biolnitiative Report

Ter onderbouwing van het beroepschrift bij de Raad van State werd het

Zal de Haagse zendmast er in de toekomst net zo uit komen te zien als dit exemplaar? (bron: www.stralingsarm-nederland.org)

Biolnitiative Report ingebracht. Dit rapport - geschreven door veertien gerenommeerde Amerikaanse en Europese wetenschappers - stelt dat draadloze communicatiesystemen riskant zijn voor de gezondheid en dat bestaande normen

voor straling de volksgezondheid onvoldoende beschermen. "De waargenomen ziektebeelden zijn steeds ongeveer dezelfde bij mensen die wonen of werken in de buurt van zenders voor elektromagnetische straling zoals GSM, UMTS maar ook van WIFI, WIMAX, Bluetooth en DECT-telefoons: slapeloosheid, vermoeidheid, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizingen, prikkelbaarheid, hartkloppingen, verlies van geheugen en concentratievermogen, verminderd libido en depressiviteit. Chronische en/of te hoge blootstelling aan elektromagnetische golven kan uiteindelijk leiden tot kanker (in het bijzonder leukemie bij kinderen) en de ziekte van Alzheimer", aldus het rapport. Het adviseert een maximale veldsterkte van 0,6 V/m (Volt per meter, de formule waarmee de veldsterkte van hoogfrequente elektromagnetische velden wordt uitgedrukt) aan te houden; binnenshuis 0,06 V/m. Ter vergelijking: de internationaal algemeen erkende bovengrens ligt tussen 42,5 V/m en 61 V/m, afhankelijk van de golflengte. Elk land hanteert zijn eigen 'veilige' waarde, die varieert van het maximale tot minder dan 1 V/m. Het inzicht over de veilige limiet verschilt dus soms een factor 1000!

Het Europees Parlement was in 2008 diep onder de indruk van het Biolnitiative Report en stelde vast dat de limieten voor blootstelling van de Europese bevolking verouderd waren. In afwachting van strengere normen werd alle lidstaten aanbevolen maatregelen te nemen om de bevolking alvast beter te beschermen.

De Nederlandse overheid vindt dat ze al voldoende voorzorg in acht neemt. Volgens het Nationaal Platform Stralingsrisico's gaat het om schijnveiligheid: er wordt alleen naar opwarming gekeken, terwijl de niet-thermische risico's buiten beeld blijven. Bovendien is het cumulatieve effect van zenders met verschillende golflengtes onbekend.

NIMBY: Not In My Body

De Raad van State schaarde zich in januari 2009 achter het standpunt van de Gezondheidsraad. De staatsraad concludeerde wel dat de gemeente Den Haag geen veldsterkte van 28 V/m had mogen vergunnen, want er was enkel een berekening voor 3 V/m meegeleverd. Toch vernietigde de Raad van State de vergunning

niet, maar zette deze eigenhandig om naar de lagere waarde. Neêrlands hoogste bestuursrechter ging daarmee buiten zijn boekje.

Vanwege de gewenste proceduresnelheid bij de tweede milieuvergunningaanvraag heeft KPN tijdelijk afgezien van vele staven en schotels voor honderden andere telefoon-, radar-, en straalverbindingen, waarvoor eerder ook vergunning was verkregen. Het bedrijf maakt nu beperkter gebruik van de mast dan oorspronkelijk haar bedoeling was, maar gezondheidsrisico's en horizonvervuiling zijn gebleven. Alertheid op nieuwe milieuvergunningaanvragen voor de overige geplande zenders blijft een must.

Buurtbewoners zijn belanghebbenden; dat maakte dit proces mogelijk. Maar de ernst van het probleem overtreft het buurtbelang. Daarom is besloten de ingeslagen weg te vervolgen tot aan het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Daar is aangevoerd dat het ook door Nederland ondertekende Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens geschonden is. Het continu bestralen van huis en haard schendt het recht op ongestoord genot van eigendom. Het onvrij-

willig met e.m.-straling penetreren van het lichaam is nog zo'n schending. Hoewel dit Verdrag niet eerder op deze wijze is geïnterpreteerd, is er goede kans dat het Europese Hof de zaak serieus neemt. Deze omweg is nodig. Want ondanks alle communicatiestromen blijken degenen die het tij kunnen keren, moeilijk bereikbaar.

Gwen Maclaine Pont
architect, woonachtig in Houtwijk

Informatieve boeken:
"Elektrostress en gezondheid", Dr. ir. Michiel Haas (2005)
"Elektrosmog, de verborgen vervuiler", Gerrit Teule (2006)
"Onzichtbare risico's in het draadloze tijdperk", Karel en Caroline van Huffelen (2008)

Informatieve websites:
www.stralingsrisicos.nl
www.stopumts.nl
www.stichtingEHS.nl
www.stralingsarm-nederland.org
www.denationalestralingsdag.nl

Gespecialiseerde Juridische hulp:
Rechtspraak BAWA, Haaksbergen

De elektromagnetische burger

Hoe kan het zijn dat de gevestigde macht achter de feiten aanloopt? Michiel Haas beschrijft in zijn boek *Elektrostress & Gezondheid de strijd die er gaande is tussen twee mensbeelden: het mechanistische en het elektromagnetische. De mechanistische visie op de mens is gebaseerd op de thans heersende overtuiging dat alles wat er in ons lichaam en in onze hersenen gebeurt, begrepen kan worden in termen van eenvoudige mechanieken en chemische reacties. Maximale stralingswaarden, waaraan de communicatie-industrie zich moet houden, zijn gebaseerd op proeven waarbij een mens wordt gesimuleerd door een zak met een waterige zoutsubstantie, die door straling van telefoons of andere zenders alleen maar een beetje kan opwarmen. Dat straling ook een 'draaggolf' kan zijn, waarmee biologische informatie wordt overgebracht, past niet in deze theorie. Dat kunstmatige zenders als stoorzenders kunnen inwerken op levende systemen, wordt als een absurditeit afgedaan.*

Daartegenover staat het terreinwinnende elektromagnetische mensbeeld, dat ervan uit gaat dat in ons lichaam subtiele elektromagnetische stromen zorgen voor het verplaatsen van energie en het overbrengen van informatie. Cellen herkennen elkaar en andere moleculen via verschillende golflengtes. Kunstmatige zenders verstoren dit alles. "Dat betekent stress waardoor de herstellende kracht van het lichaam wordt aangestast en ziekteverschijnselen kunnen optreden", aldus Michiel Haas. Waarschuwingen hierover klinken nauwelijks door in de reguliere media of worden gesmoord door overheid en industrie. Toch groeit wereldwijd het inzicht dat alle draadloze apparatuur, zowel op straat als in huis, onze gezondheid kan ondermijnen, vooral die van kinderen in de groei.

Wat te doen? Je mobieltje aan- of uitzetten heb je nog zelf in de hand, maar 'meeroeken' met de alom aanwezige zenders is niet te voorkomen.